

Przewalka. Pod ochroną Archanioła Michała

Wpisany przez Андрэй Вашкевіч
10.10.2021 00:00

W pobliżu starego koryta Niemna, kilkadziesiąt kilometrów na północ od Grodna, znajduje się

wieś Przewałka. Miejscowi mieszkańcy tradycyjnie wywodzą nazwę wioski od „zapadłego miejsca”, ponieważ w pobliżu znajduje się malownicza dolina Rajgorod, w której według legendy niegdyś znajdowało się duże miasto, które zapadło pod ziemię, ponieważ miejscowi mieszkańcy prowadzili niechrześcijańskie życie. Jedną z pierwszych historycznych wzmianek o miejscowości Przewałka pochodzi z 1609 roku, gdy to król Rzeczypospolitej Zygmunt Waza założył we wsi osobną parafię katolicką, nadając jej sześć włók ziemi. † W tym czasie Przewałka należała do dóbr wielkiego księcia, jej mieszkańcy mieli zapewnić wyprawę królewską z Warszawy do Wilna końmi i żywnością. W Przewałce znajdował się dwór królewski, do którego, podobnie jak do parafii, należały głównie wsie, które obecnie znajdują się na terenie Litwy.

Już na samym końcu istnienia Rzeczypospolitej Przewałka otrzymała przywilej samorządowy, który obecnie przechowywany jest w Muzeum HistorycznoArcheologicznym w Grodnie. Na herbie widnieje Archanioł Michał, który wrzuca do piekła diabła. Być może herb jest nawiązaniem do historii o „zapadłym” mieście Rajgorod.

W czasach Imperium Rosyjskiego kościół w Przewałce był już trzecią drewnianą świątynią w tym miejscu. Ksiądz, podobnie jak parafianie, żył bardzo niebogato, otrzymując wypłatę jeszcze ze starej fundacji królewskiej, a także niewielkie utrzymanie pieniężne od rządu carskiego. Za udział w powstaniu w 1863 roku wielu mieszkańców Przewałki wywieziono na Syberię, a kościół zamknięto i przekazano parafii prawosławnej w Druskiennikach. Świątynia nie była użytkowana i w 1914 roku spłonęła.

Budowę dzisiejszego kościoła prowadzono w latach 1918-1920. Świątynię poświęcono w lipcu 1920 roku i od ponad wieku jest najważniejszym i najpiękniejszym budynkiem Przewałki.

Do 1939 roku staraniem parafian i miejscowych proboszczów świątynia była zaopatrzona we wszystko, co niezbędne, ale wydarzenia z 1939 roku ponownie stały się sprawdzianem dla mieszkańców tej okolicy. Ostatni przedwojenny kapłan ks. Antoni został aresztowany przez Niemców i zniknął w obozach, a po wojnie, w 1962 roku, parafię zlikwidowały władze radzieckie. Podjęto starania o zniszczenie kościoła, tak jak miało to miejsce w pobliskiej Przewałce. Ponadto na kościół zawaliło się drzewo, które przebiło dach.

W 1990 roku kapliczka została ostatecznie zwrócona parafianom, którzy na czele z ks. Stanisławem Gawlikiem ją odbudowali. 29 października 1994 roku, w święto patrona kościoła, został on ponownie poświęcony pod wezwaniem św. Apostoła Judy Tadeusza. Ks. Stanisław Gawlik pracował w Przewałce do 1996 roku. Do dziś w kościele znajduje się tablica upamiętniająca tego pięknego człowieka, księdza, który pod koniec XX wieku odrestaurował lub na nowo wybudował w okolicach Grodna kilka kaplic i kościołów.